

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені К. Д. УШИНСЬКОГО»

**МУЗИЧНА ТА ХОРЕОГРАФІЧНА ОСВІТА
В КОНТЕКСТІ КУЛЬТУРНОГО
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА**

**Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції
молодих учених та студентів
(14-15 жовтня 2022 р.)**

2 том

ОДЕСА 2022

УДК: 37+78+792.8+008-021.1

Музична та хореографічна освіта в контексті культурного розвитку суспільства. Матеріали і тези VIII Міжнародної конференції молодих учених та студентів (Одеса 14-15 жовтня 2022 р.). — Т.2. — Одеса: ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2022. — 163 с.

Рекомендовано до друку вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського». Протокол № 4 від 27.10. 2022 р.

Рецензенти:

Мартинюк Тетяна Володимирівна, доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри-професор кафедри мистецьких дисциплін і методик навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі;

Демидова Віола Григорівна, кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри сольного співу Одеської національної музичної академії імені Антоніни Нежданової.

Матеріали і тези друкуються в авторській редакції

©Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського, 2022

with an orientation towards analysis, creative tasks and increasing the number of concert and competition videos.

References

1. Rebrova O. (2013). Teoretychne doslidzhennya khudozhn'o-mental'noho dosvidu v proektsiyi pedahohiky mystetstva: monohrafiya [Theoretical study of artistic and mental experience in the projection of art pedagogy: monograph]. Kyiv: NPU imeni M. P. Drahomanova. 295 p. [in Ukraine].
2. Totska L. (2009). Suchasni metody vdoskonalennya vokal'noyi pidhotovky maybutnikh uchyteliv muzyky [Modern methods of improving the vocal training of future music teachers]. *Naukovyy chasopys Natsional'noho pedahohichnoho universytetu imeni M. P. Drahomanova. Seriya 14: Teoriya i metodyka mystets'koyi osvity* – Scientific journal of the National Pedagogical University named after M. P. Drahomanov. Series 14: Theory and methods of art education. №. 7 (12). P. 102-105. [in Ukraine].

Вей ЩЯНЬ

*ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського»*

МЕХАНІЗМИ ВНУТРІШНЬОАНСАМБЛЕВОЇ МУЗИЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

У наукових студіях термін «комунікація» асоціюють з американським соціологом Ч. Кулі. На його думку, «комунікація – це просторово-часова передача всіх символів розуму» [9; с. 18].

І. П'ятницька-Позднякова акцентує увагу на «евристичній функції комунікації. як на вагомому чиннику формування особистості». Зокрема, Ю.Габермас підкреслив, що «комунікація може виступати як загальноутворювальна форма спілкування, яке спрямоване на визначення нових цілей, а також на пошук найефективніших засобів їх досягнення. У цьому разі комунікація має творчий характер, і може викликати певний синергетичний ефект - продукувати нове знання» [10; с.186].

У музичному мистецтві використовується поняття «музична комунікація». Воно з'явилося в музикознавчому середовищі в середині ХХ століття. У цей час формується саме поняття музичної комунікації та його основні положення. Вивченню проблеми музичної комунікації присвячено праці багатьох видатних і сучасних музикознавців (І. П'ятницька-Позднякова, В. Павлічук, Н. Павлюк, Набермас), а також наукові дослідження молодих науковців України та Китаю (К. Дрига, О. Злотник, Б. Сюта, І.Бермес, Т.Каблова, А. Лашенко, С. Румянцева, Чень Цзяньїн та ін.). Останні десятиліття до питання музичної комунікації

виявляють дедалі більший інтерес сучасні педагоги, музиканти, культурологи, музикознавці. Учені виявляють культурологічні аспекти музичної комунікації, вивчають місце музичної комунікації в теорії інтерпретації з точки зору взаємовідносин і взаємодій суб'єктів музичного процесу.

На основі комунікативної моделі Арістотеля музикознавцями було сформульовано модель музичної комунікації, яка передбачає таке: «Композитор $\longleftrightarrow$ Виконавець $\longleftrightarrow$ Слухач». В ансамблі ланка «виконавець» передбачає наявність декількох музикантів. Отже, у цій моделі музичної комунікації виникає необхідність розділити її в дуеті на «виконавець 1» і «виконавець 2», а в ансамблях з більшою кількістю учасників – відповідно «виконавець 3» тощо... Тобто, в камерному ансамблі модель комунікації матиме такий вигляд: «Композитор - (Виконавець 1 $\longleftrightarrow$ Виконавець 2 $\longleftrightarrow$ Виконавець 3) - Слухач». Така необхідність виникає з того, що у випадку ансамблю ланка «виконавець» поділяється на кілька компонентів, між якими також відбувається комунікативний процес. Саме цей процес учені назвали внутрішньо-ансамблевою музичною комунікацією. На думку В. Павлічука та Н.Павлюка необхідно ввести в науковий обіг поняття внутрішньо-ансамблевої музичної комунікації. У ситуації, коли виконавець - соліст, комунікація відбувається за стандартною схемою «композитор-виконавець-слухач». У цьому разі завдання виконавця полягають у розкодуванні ідеї музичного твору, доборі засобів виразності для передачі композиторського задуму слухачеві.

У процесі ансамблевого музикування передача музичного задуму твору стає дещо складнішою. Контакт між учасниками ансамблю називається внутрішньо-ансамблевою музичною комунікацією. Таким чином, в структурі ансамблевої музичної комунікації існує вже чотири компоненти: композитор виконавці, виконавець-виконавець, виконавці-слухач, виконавці-слухач, композитор-слухач.

Щоб досягти єдності звучання між учасниками ансамблю музиканти повинні весь комплекс музичних засобів представляти й використовувати максимально ідентично. Ансамблісти мають регулювати співвідношення партій, враховувати акустичні особливості інструментів, дотримуватись динамічного балансу. Таким чином, ансамблева гра відрізняється від сольного виконання насамперед тим, що і загальний план, і всі деталі інтерпретації є результатом творчої фантазії не одного, а кількох виконавців і реалізуються вони спільними зусиллями учасників ансамблю. Разом з тим, технічно грамотне ансамблеве виконання передбачає: синхронне звучання всіх партій (єдність темпу і ритму партнерів); рівноваженість у силі звучання всіх партій (єдність динаміки); узгодженість штрихів усіх партій (єдність прийомів, фразування).

Література

1. Бермес І. Л. Український хоровий рух у контексті соціокультурних процесів ХІХ – початку ХХІ століття: дис..... д-ра

- мистецтвознавства: 26.00.01:Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. – К., 2014. – 437 с.
2. Дрига К. І. (2014). Ансамбль скрипалів як жанровий різновид виконавської культури. *Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти*. Вип. 39 : На честь Тараса Кравцова (до 90-ліття), 312 – 323.
  3. Злотник О. Й. Комунікативні характеристики музичного мистецтва. *Сьома Міжнародна науково-творча конференція «Художня культура і мистецька освіта: традиції та сучасність»: Матеріали конференції*. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. 20-21 листопада 2018 р. С. 200–202.
  4. Каблова Т. Б., Румянцева С. В. Вокальний ансамбль як засіб комунікації. *Молодий вчений*. 2018. № 2 (54). С. 517–519.
  5. П'ятницька-Позднякова І.С. Художньо-педагогічна комунікація: структурний аналіз. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені О.В. Сухомлинського*. Серія : Педагогічні науки. 2012. Вип. 1.38 (2). 192 с.
  6. Сюта Б. Глобалізація та периферизаційні процеси в культурі як чинник організації художньої цілісності в сучасній музиці. *Дослідження*. Серія «Музика вчора, сьогодні і завтра». Книга 2. Київ: УБСП «Комора», 2006. 65 с.
  7. Чень Цзяньїн. Принцип міжетнічної толерантності у формуванні комунікативних умінь студентів – учасників вокального ансамблю /*Акмеологічні підходи в методиці викладання основного музичного інструменту: збірка матеріалів I Всеукраїнської науково-практичної конференції 19.травня 2018 року, м.Київ (Україна) / за заг. ред. Чечені К.А., Буханевич В.В. – Київ, 2018. – с.51-54.*
  8. Чень Цзяньїн. Особливості невербальної комунікації студентів – учасників вокального ансамблю/ *Стратегії підвищення якості мистецької освіти в контексті змін сучасного соціокультурного простору*. Матеріали і тези I міжнародної науково-практичної конференції (м.Одеса, 13-14 жовтня 2017 р.). – Одеса: ПНПУ імені К.Д.Ушинського, 2017. – с.83-87
  9. Kuli, Ch. (1994), *Obshhestvennaja organizacija* [Public organization].
  10. Habermas and the Public Sphere/ ed by C J Calhoun Cambridge, Massachusetts Mil Press, 1992 P 181-211.